

**НИЙТИЙН АЛБАНД НИЙТИЙН БОЛОН ХУВИЙН АШИГ СОНИРХЛЫГ
ЗОХИЦУУЛАХ, АШИГ СОНИРХЛЫН ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ
БОЛОН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ
ТАЛААРХ ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2022 оны 10 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сэргэлэн

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Улсын Их Хурлын гишүүн Ш.Адьшаагаас 2022 оны 06 дугаар сарын 03-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Хууль зүйн байнгын хороо 2022 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Хууль санаачлагч төрийн албан тушаалтан ипотекийн зээл болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахаас бусад зориулалтаар хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэгтээ мэдүүлсэн жилийн орлогын 80 хувиас дээш хэмжээний зээл авах, албан тушаалтан өөрийн болон өөртэй нь хамаарал бүхий этгээдийн хувийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн төрөөс баталгаа гаргасан зээл авах, гаргуулахаар гуравдагч этгээдэд нөлөөлөх, нэр бүхий албан тушаалтан, тэдгээрийн хамаарал бүхий этгээдийн хувь эзэмшдэг хуулийн этгээд эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих зорилгоор төрөөс баталгаа гаргасан зээлд хамрагдахыг хориглох, зөрчсөн тохиолдолд хариуцлага хүлээлгэх зохицуулалтыг тусган хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар улсын төсвөөс нэмэлт санхүүжилт шаардагдахгүй гэж хууль санаачлагч үзсэн бөгөөд хуулийн төслийг www.d.parliament.mn цахим сайтад байршуулж иргэд, олон нийтийн саналыг авч байгаа болно.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сэргэлэн Төрийн албаны тухай хуульд төрийн албан хаагчийн ажил, албан тушаал давхар эрхлэхийг хориглосон зохицуулалт тодорхой байдаг бөгөөд хуулийн төслийн зохицуулалт давхардал үүсгэх эсэх, төрийн албан хаагч орон сууцтай болохын тулд ипотекийн зээлээс бусад зээлийн эх үүсвэрийг ашиглан зээл авах асуудлыг хаах нь зөв эсэх талаар, орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдын цалин хөлс бага байгаатай холбоотой ажлаас гарах явдал нэмэгдэж байгаа бөгөөд зээл авах зохицуулалтыг хааснаар энэ асуудал улам бүр өсөж хүний нөөцийн хомсдолд орж болзошгүй тул үүнийг шийдвэрлэх тооцоо, судалгааны талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энх-Амгалан орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдын цалин хөлс бага бөгөөд жилийн орлогын 80 хувиас дээш хэмжээний зээл авахыг хориглох асуудал оновчтой эсэх, түүнчлэн Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд албан тушаалтан албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглаж, бусдад нөлөөлж зээл авахыг хориглосон зохицуулалт байгаа бөгөөд хуулийн байгууллага шалгаж тогтоох нь нээлттэй байгаа талаар, мөн

хуулийн төсөлд заасан мэдээлэгчид олгогдсон зээлийн 10 хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшуулал олгох зохицуулалт ойлгомжгүй байгаа талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Дэлгэрсайхан Улсын Их Хурлаас Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг анх батлахдаа хуулийн үйлчлэлийг тухайн этгээд болон хамаарал бүхий этгээд гэж хэт ерөнхий томъёолсонтой холбоотой тусдаа амьдарч байгаа хүүхэд, ах дүү хамаатан саданг хамаарч энэ нь Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан гэм буруутны ял зэмлэлийг түүний гэр бүлийн гишүүд, төрөл саданд нь халдаан хэрэглэхийг хориглох зарчимтай зөрчилдөж байгаа асуудлаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шаардлагатай байгаа талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Сэргэлэн хуулийн төслийн зохицуулалтыг нарийвчлан тодорхойлох, хуулийн үйлчлэлд хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргадаг бүх албан тушаалтныг хамааруулах бус авлига, албан тушаалын эрсдэлийн үнэлгээнд үндэслэн хамаарах этгээдийг шийдвэрлэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Цогтбаатар авлига, ашиг сонирхлын зөрчилтэй тэмцэх гэсэн үзэл баримтлалыг дэмжиж байгаа хэдий ч цөөн тооны төрийн өндөр албан тушаалтны хязгаарлалтын асуудлыг нийт төрийн албан хаагчид хамааруулж байгаа нь Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан гэм буруугүйн зарчимтай зөрчилдөж байгаа талаар, түүнчлэн өөрийн орлогын 80 хувиас доош ямар ч зээлийг авч болохоор байгаа нь төрийн албан хаагчид авлига, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөх нөхцөлийг үүсгэж болзошгүй талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Бат-Амгалан хуулийн төсөлд мэдээлэгчид олгогдсон зээлийн 10 хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшуулал олгохоор зохицуулсан байх бөгөөд урамшууллыг олгох зохицуулалт тодорхойгүй байгаа нь хуулийг нэг мөр хэрэгжүүлэхэд хүндрэл үүсэж болзошгүй тул хэлэлцүүлгийн явцад анхаарах талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Дэлгэрсайхан аливаа этгээд төрийн өндөр албан тушаалтан болохоос өмнө хувийн хэвшилд амжилттай ажиллаж бий болгосон өмч хөрөнгийг төрийн албан тушаал эрхлээд олсон мэтээр олон нийтэд буруу ойлголт төрүүлэх болсон асуудлыг цэгцлэх, зааг ялгааг гаргах, төрийн өмчийн компанийн эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох асуудлыг яаралтай хэлэлцэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энх-Амгалан төрийн өндөр албан тушаалтан албан тушаалын давуу байдлаа ашиглан төрийн оролцоотой хуулийн этгээд, банк, тусгай сангаас зээл авах асуудлыг таслан зогсоох болон авлига, ашиг сонирхлын зөрчилтэй тэмцэх гэж байгаа үзэл баримтлалыг дэмжиж байгаа хэдий ч хуулийн төсөлд төрийн албанд ажиллаж байгаа нийт албан хаагчдын зээл авах эрхийг хаасан зохицуулалт тусгасан нь төрийн байгууллагын хүний нөөцийн бодлогод нөлөөлөөд зогсохгүй, төрийн албанд эрдэм мэдлэг, ур чадвартай хүнийг ажиллах боломжийг хааж Монгол төрийн дархлаанд нөлөөлж болзошгүйг анхаарах, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Мөнхбаатар төсөл санаачлагч хуулийн төслийн үзэл баримтлалд улс төрд нөлөө бүхий этгээд зээл авах асуудлыг хязгаарлахаар тусгасан боловч хуулийн төслийн зохицуулалтыг ерөнхий томъёолсон энэ нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлд заасан хүнийг эрхэлсэн ажил, албан тушаалаар нь ялгаварлан гадуурхахыг хориглох заалтыг зөрчиж болзошгүй талаар, түүнчлэн орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчийн жилийн орлогыг тооцоход маш бага хэмжээний зээлд хамрагдах нөхцөл үүсэх бөгөөд ипотекийн зээлээс гадна өөр эх үүсвэрээс зээл авах боломжийг хааж байгаа зохицуулалтыг хэлэлцүүлгийн явцад анхаарах талаар тус тус санал хэлсэн болно.

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслийг Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх буюу 63.6 хувь дэмжих боломжгүй гэж үзсэн болно.

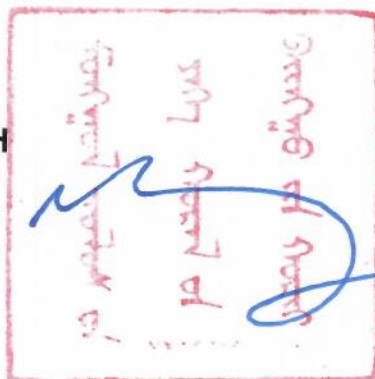
Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.6 дахь хэсэгт “Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг дэмжих боломжгүй гэж үзсэн бол хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах тогтоолын төсөл боловсруулж нэгдсэн хуралдаанд оруулна.” гэж заасныг баримтлан “Хуулийн төслийг буцаах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсруулсан болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн төслийг хэлэлцэх эсэх талаарх Хууль зүйн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Л.МӨНХБААТАР